

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор ХНПУ імені Г.С.Сковороди
Орій БОЙЧУК
«06» жовтня 2021 року

ПРОГРАМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

**вступного випробування для вступників до аспірантури
для здобуття наукового ступеня доктора філософії**

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 081 ПРАВО

Харків 2021

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вступного випробування до аспірантури зі спеціальності 081 Право є встановлення рівня знань, вмінь та навичок вступників вимогам освітньо-наукової підготовки за вказаною спеціальністю.

Програма юридичної підготовки аспірантів складена відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» і передбачає реалізацію права особи здобувати освітній і водночас перший науковий ступінь – ступінь доктора філософії - на основі ступеня магістра (спеціаліста) відповідно до отриманої ліцензії ХНПУ ім. Г.С. Сковороди на відповідну освітню діяльність.

У програмі відображені основні вимоги до юридичної підготовки осіб, які бажають вступити до аспірантури, у відповідності до освітньої програми підготовки магістрів із юридичних спеціальностей. Зміст програми ґрунтується на сучасних наукових знаннях з юриспруденції.

Головна мета вступного випробування до аспірантури - це початкова перевірка теоретичних знань і практичних навичок здобувача з юриспруденції та можливості використання та застосування їх як у науковому дослідженні, так і у практичній діяльності; можливості творчого здійснення опрацювання наукової інформації із застосуванням розуміння міждисциплінарного підходу; можливості творчого мислення у пошуку вирішення існуючих сучасних проблем праворозуміння.

Здобувач на вступному випробуванні має розкрити основний зміст питань білета та додаткових питань і показати при цьому:

- знання нормативно-правових актів та наукової юридичної літератури з точки зору генези та вміння використовувати їх зміст й основні ідеї при аналізі сучасних проблем юриспруденції, а також проблем світового суспільного розвитку, соціальної практики і науки;
- володіння принципами та категоріями філософії та логіки, вміння оперувати ними при поданні та викладенні теоретичного матеріалу;
- вміння розібратися в суті проблеми і запропонувати власне бачення у її вирішенні;
- вміння аргументовано викладати свої думки та погляди у відповідності до сучасних позицій праворозуміння.

Програма враховує творче засвоєння юридичних наук, передбачає розгляд їх світоглядних і методологічних положень у тісному зв'язку з теоретичними концепціями і матеріалами спеціальних галузей дослідження, з даними філософії, технічних та гуманітарних наук, з урахуванням об'єктивного розвитку суспільства в цілому.

Вступ до аспірантури за спеціальністю 081 Право здійснюється на засадах вступних іспитів на загальних підставах, передбачених чинним законодавством на момент проведення вступних випробувань.

Вступне випробування до аспірантури проводиться у комбінованій формі (письмова та усна). Складається з трьох теоретичних питань (письмова) та співбесіди (усна). На надання письмової відповіді вступнику відводиться 2 години.

Вступне випробування включає в себе розділи: Тема 1. Науково-практичні засади держави і права; Тема 2. Науково-практичні засади адміністративного права; Тема 3. Науково-практичні засади трудового права; Тема 4. Науково-практичні засади

права соціального забезпечення; Тема 5. Науково-практичні засади кримінального права.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ В АСПРАНТУРУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 081 – ПРАВО

- Тема 1. Науково-практичні засади держави і права**
- Тема 2. Науково-практичні засади адміністративного права**
- Тема 3. Науково-практичні засади трудового права**
- Тема 4. Науково-практичні засади права соціального забезпечення**
- Тема 5. Науково-практичні засади кримінального права**

ОПИС РОЗДІЛІВ ТА ЇХ КОРОТКИЙ ЗМІСТ

Тема 1. Науково-практичні засади держави і права

1. Сутність, призначення та функції права у сучасному суспільстві.

Поняття і основні ознаки соціального регулювання в суспільстві. Система соціального регулювання. Нормативні та індивідуальні (піднормативні) регулятори, їх сфери застосування та методи. Соціальні норми, їх поняття та форми виразу.

Поняття права. Сутність права. Аспекти, що виражають сутність права. Розуміння права у світовій та вітчизняній юриспруденції. Право як ведучий спеціальний регулятор суспільних відносин. Загальносоціальні, національні та корпоративні фактори в праві. Ознаки права (нормативність, системність, формальна визначеність, вольовий характер, загальна обов'язковість, гарантованість державою). Соціальна справедливість та свобода і їх міра як сутність права. Вольовий критерій при оцінюванні сутності права. Право як система норм (правил) поведінки особи, нормативна основа організації та функціонування державної влади, об'єднань громадян, інших осіб.

Поняття функцій права. Різновиди функцій права: загально соціальні (інформаційна, орієнтаційна, виховна) та спеціально соціальні (юридичні) (регулятивна, охоронна). Право і мораль. Ознаки, які відрізняють норми права від норм моралі. Право та морально-етичний рівень розвитку суспільства. Справедливість та право. Роль права у розвитку і зміцненні моралі суспільства.

Об'єктивне та суб'єктивне право. Природне та позитивне право.

2. Сучасні проблеми визначення та розмежування публічного та приватного права.

Розуміння публічного і приватного права. Особливості поділу права на публічне і приватне. Критерії віднесення норм до приватного та публічного права.

3. Джерела права: різновиди, поняття, класифікація, ієрархія. Систематизація законодавства.

Джерело права в матеріальному розумінні. Джерело права в ідеологічному розумінні. Джерело права у формальному (юридичному) розумінні (форма права). Основні джерела (форми права). Класифікація форм права. Ієрархія форм права. Систематизація законодавства. Інкорпорація, кодифікація, консолідація.

4. Норми права: поняття, структура, класифікація, шляхи їх реалізації.

Поняття, ознаки та види соціальних норм. Норми моралі, норми звичаї та корпоративні норми та норми права: їх зв'язок та взаємодія. Поняття та ознаки норми права. Види норм права (імперативні та диспозитивні; матеріальні та процесуальні; заохочувальні та рекомендаційні тощо). Структура норми права (гіпотеза, диспозиція, санкція). Класифікація структурних елементів норми права за ступенем визначеності та складом. Способи (форми) викладення норм права у статтях нормативно-правового акта.

5. Проблеми визначення системи права.

Поняття системи права. Загальна та особлива частина. Норма права. Інститут права. Галузь права.

6. Метод правового регулювання та його галузеві особливості.

Поняття методу правового регулювання. Імперативний та диспозитивний метод правового регулювання: їх співвідношення у різних галузях права. Особливості методу правового регулювання різних галузей права України.

7. Правовідносини: визначення, структура, характеристика елементів.

Поняття та ознаки правовідносин. Склад (структура правовідносин) (суб'єкти, об'єкт, зміст, юридичний факт). Суб'єкти правовідносин. Правосуб'єктність. Суб'єктивні права та юридичні обов'язки. Об'єкт правовідносин. Юридичний факт. Юридичний (фактичний) склад. Види правовідносин (за функціями права, за ступенем визначеності суб'єктів, за характером обов'язку, за галузями права, за субординацією в правовому регулюванні тощо).

8. Правопорушення та відповідальність за їх скоєння. Особливості юридичної відповідальності у різних галузях права.

Поняття та ознаки правопорушення. Склад правопорушення. Види правопорушень. Зловживання правом. Поняття та ознаки юридичної відповідальності. Принципи та функції юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Особливості юридичної відповідальності у різних галузях права. Підстава і стадії юридичної відповідальності.

9. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та по колу осіб.

Дія нормативно-правових актів у часі. Набрання чинності нормативно-правовим актом. Офіційне оприлюднення. Офіційні джерела. Дія нормативно-правових актів у просторі. Поняття території у праві. Принцип екстериторіальності. Дія нормативно-правових актів по колу осіб. Зворотня сила закону.

Тема 2. Науково-практичні засади адміністративного права

10. Адміністративне право як галузь права України, його предмет, метод та система.

Поняття адміністративного права. Місце адміністративного права в системі права України. Сучасні погляди науковців на предмет адміністративного права. Концепція реформи адміністративного права. Теорія публічної адміністрації як один з головних напрямків доктринального оновлення адміністративного права.

11. Поняття та особливості адміністративно – правових норм.

Поняття адміністративно-правової норми. Особливості норм адміністративного права.

Реалізація норм адміністративного права. Форми реалізації адміністративно-правових норм. Сутність та особливості застосування норм адміністративного права як форми їх реалізації. Вимоги до застосування норм адміністративного права.

12. Поняття та особливості адміністративно – правових відносин.

Поняття адміністративно-правових відносин. Особливості адміністративно-правових відносин. Суб'єкти адміністративно-правових відносин. Об'єкти адміністративно-правових відносин. Юридичні факти як підстава виникнення адміністративно-правових відносин. Види адміністративно-правових відносин.

13. Громадяни як суб'єкти адміністративного права України, особливості їх адміністративно-правового статусу.

Поняття та особливості адміністративно-правового статусу громадянина. Адміністративна правоздатність громадян. Характеристика обмеженої адміністративної правоздатності громадян. Адміністративна дієздатність громадян. Обставини, що характеризують дієздатність громадян (вік, стан здоров'я тощо).

14. Загальна характеристика системи органів виконавчої влади в Україні.

Юридичні ознаки органів виконавчої влади. Класифікація органів державної виконавчої влади за масштабом діяльності. Вищі, центральні, місцеві органи виконавчої влади. Характеристика їх адміністративно-правового статусу. Класифікація органів державної виконавчої влади за порядком утворення, за обсягом компетенції, за порядком вирішення підвідомчих питань. Система органів виконавчої влади та принципи їх побудови.

15. Поняття та види організаційних і правових форм державного управління.

Поняття форми державного управління. Правові і неправові форми державного управління. Встановлення норм права. Застосування норм права. Укладання адміністративних договорів. Правова природа інституту адміністративного договору. Здійснення юридично значущих дій. Проведення організаційних дій. Виконання матеріально-технічних операцій.

16. Адміністративна відповідальність: поняття, ознаки, основні риси. Конституційні та законодавчі основи адміністративної відповідальності.

Поняття та суть адміністративної відповідальності. Принципи адміністративної відповідальності. Адміністративна відповідальність посадових осіб. Адміністративна відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів. Адміністративна відповідальність іноземців та осіб без громадянства. Адміністративна відповідальність юридичних осіб та проблеми її реалізації.

17. Галузеве, міжгалузеве та регіональне управління: їх зміст та особливості здійснення.

Загальна характеристика галузевого управління. Суб'єкти галузевого управління. Поняття міжгалузевого управління. Місце міжгалузевого управління в державному управлінському механізмі та його особливості. Суб'єкти міжгалузевого управління. Взаємодія органів публічної влади, центральних та регіональних органів управління.

Тема 3.

Науково-практичні засади трудового права

18. Проблеми визначення предмету та методу трудового права.

Трудове право як галузь права України: поняття та характеристика. Предмет трудового права: поняття та коло відносин. Сучасні проблеми визначення предмету трудового права: різні погляди на коло відносин, які охоплюються предметом трудового права. Трудові правовідносини як стрижень предмету трудового права. Правовідносини похідні від трудових. Співвідношення трудового права з іншими галузями права України: конституційним, цивільним, адміністративним, господарським, кримінальним, правом соціального забезпечення.

Поняття методу правового регулювання трудових правовідносин. Особливості поєднання імперативного та диспозитивного методів у трудовому праві. Характеристика дозволів, рекомендацій, приписів, заборон.

19. Проблеми визначення функцій трудового права.

Поняття функцій трудового права. Роль та значення функцій трудового права. Сучасні погляди у науці на визначення та класифікацію функцій трудового права. Регулятивна функція трудового права. Виховна функція трудового права. Охоронна функція трудового права. Захисна функція трудового права. Виробнича функція трудового права.

20. Право на працю: проблеми визначення, сутності і форм його реалізації.

Право на працю: поняття. Сутність та зміст права на працю. Свобода праці як ключовий елемент визначення права на працю. Форми реалізації права на працю.: трудовий договір, цивільно-правовий договір, пов'язаний із працею, підприємницька діяльність тощо.

21. Трудовий договір: поняття, аспекти розуміння та відмежування від цивільно-правових договорів, пов'язаних із реалізацією права на працю.

Трудовий договір: поняття, аспекти розуміння (як інституту трудового права; як форми реалізації права на працю, як підстави виникнення трудових відносин, як способу регулювання трудових відносин; як форми об'єднання волі сторін; як угоди).

Поняття змісту трудового договору. Класифікація умов трудового договору: безпосередні (необхідні та факультативні) та опосередковані умови. Випробування при прийнятті на роботу: поняття, призначення, строк та наслідки.

Точки зору щодо прийнятності концепції суттєвих умов трудового договору та наслідків їх недотримання. Прийнятність позицій щодо трудових правочинів. Сумісництво. Суміщення професій (посад). Особливості трансформації умов трудового договору в умови трудових правовідносин.

Відмежування трудового договору від цивільно-правових договорів, пов'язаних із реалізацією права на працю: підряду, доручення, надання послуг. Форми трудового договору. Строк трудового договору. Загальний порядок укладення трудового договору. Спеціальний порядок укладення трудового договору. Види трудових договорів: трудовий договір з тимчасовими працівниками; трудовий договір з сезонними працівниками; трудовий договір про сумісництво; трудовий договір про суміщення професій (посад); трудовий договір про надомну роботу тощо.

Поняття юридичних гарантій. Юридичні гарантії при укладенні, зміні та припиненні трудового договору: їх зміст.

Поняття суб'єктів трудового договору. Працівник як суб'єкт трудового договору. Роботодавець як суб'єкт трудового договору. Співвідношення суб'єктів трудового договору та суб'єктів трудового права. Правосуб'єктність суб'єктів трудового договору.

22. Поняття, види та форми соціального діалогу.

Поняття соціального діалогу: його сутність, значення і принципи у сучасному суспільстві. Види соціального діалогу. Право працівників і роботодавців на об'єднання у організації для представництва та захисту своїх інтересів. Форми соціального діалогу. Рівні, суб'єкти та акти соціального діалогу. Генеральна, галузева та регіональна угоди. Колективний договір. Порядок укладення колективного договору. Відповідальність сторін колективного договору за його порушення.

23. Зайнятість і працевлаштування: поняття, сучасні проблеми правового регулювання у цій сфері.

Поняття зайнятості. Категорії зайнятого населення. Державні гарантії у сфері зайнятості. Державна служба зайнятості. Правове регулювання працевлаштування в Україні: поняття працевлаштування; реєстрація у службі зайнятості громадян як таких, що шукають роботу; підходяща робота; надання правового статусу безробітного; додаткові гарантії соціального захисту особам, які не здатні на рівних конкурувати на ринку праці. Сучасні проблеми правового регулювання працевлаштування.

24. Зміна умов трудового договору: різновиди, їх визначення, порядок.

Поняття та види змін умов трудового договору. Переведення на іншу роботу та його види (переведення за ініціативою працівника, переведення за ініціативою роботодавця; постійні та тимчасові переведення). Переміщення на

інше робоче місце та його відмінність від переведення. Зміна істотних умов праці: визначення та порядок.

25. Проблеми правового регулювання відсторонення від роботи.

Поняття відсторонення від роботи та його значення. Підстави відсторонення від роботи. Наслідки відсторонення від роботи.

26. Роль і місце волі суб'єктів трудового права у виникненні, зміні та припиненні трудового договору.

Генеza наукових думок щодо розуміння волі у трудовому праві. Воля суб'єктів трудового права: поняття, роль і її місце у виникненні, зміні та припиненні трудового договору. Поняття та характеристика припинення трудових відносин, розірвання трудових відносин та звільнення з роботи. Воля як критерій відмежування понять припинення трудових відносин, розірвання трудових відносин та звільнення з роботи. Класифікація підстав припинення трудового договору: загальні та додаткові (спеціальні) підстави; припинення за згодою сторін, за ініціативою роботодавця, за ініціативою працівника, за ініціативою третіх осіб, внаслідок обставин, які не залежать від волі сторін.

27. Особливості припинення трудового договору за згодою сторін.

Характеристика згоди сторін як підстави припинення трудового договору. Відмежування припинення трудового договору за згодою сторін від розірвання трудового договору за ініціативою працівника. Порядок проведення припинення трудового договору за згодою сторін.

28. Особливості припинення трудового договору за волею працівника.

Характеристика власного бажання працівника як підстави припинення безстрокового та строкового трудового договору. Відмежування припинення трудового договору за згодою сторін від розірвання трудового договору за ініціативою працівника. Можливості відзиву заяви про звільнення. Порядок проведення розірвання трудового договору за ініціативою працівника.

29. Особливості припинення трудового договору за волею роботодавця.

Розірвання трудового договору внаслідок змін в організації виробництва і праці.

Розірвання трудового договору у випадку виявленої невідповідності працівника займаній посаді або виконуваній роботі внаслідок недостатньої кваліфікації або стану здоров'я, які перешкоджають продовженню даної роботи, а так само в разі відмови у наданні допуску до державної таємниці або

скасування допуску до державної таємниці, якщо виконання покладених на нього обов'язків вимагає доступу до державної таємниці.

Розірвання трудового договору у випадку систематичного невиконання працівником без поважних причин обов'язків, покладених на нього трудовим договором або правилами внутрішнього трудового розпорядку, якщо до працівника раніше застосовувалися заходи дисциплінарного чи громадського стягнення.

Розірвання трудового договору у випадку прогулу без поважних причин.

Розірвання трудового договору у випадку нез'явлення на роботу протягом більш як чотирьох місяців підряд внаслідок тимчасової непрацездатності, не рахуючи відпустки по вагітності і родах, якщо законодавством не встановлений триваліший строк збереження місця роботи (посади) при певному захворюванні.

Розірвання трудового договору у випадку появи на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння.

Розірвання трудового договору у випадку вчинення за місцем роботи розкрадання (в тому числі дрібного) майна власника, встановленого вироком суду, що набрав законної сили, чи постановою органу, до компетенції якого входить накладення адміністративного стягнення або застосування заходів громадського впливу.

Розірвання трудового договору у випадку призову або мобілізації власника - фізичної особи під час особливого періоду.

Розірвання трудового договору у випадку одноразового грубого порушення трудових обов'язків керівником підприємства, установи, організації всіх форм власності (філіалу, представництва, відділення та іншого відокремленого підрозділу), його заступниками, головним бухгалтером підприємства, установи, організації, його заступниками, а також службовими особами органів доходів і зборів, яким присвоєно спеціальні звання, і службовими особами центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах державного фінансового контролю та контролю за цінами; розірвання трудового договору у випадку винних дій керівника підприємства, установи, організації, внаслідок чого заробітна плата виплачувалася несвоєчасно або в розмірах, нижчих від установленого законом розміру мінімальної заробітної плати.

Розірвання трудового договору у випадку винних дій працівника, який безпосередньо обслуговує грошові, товарні або культурні цінності, якщо ці дії дають підстави для втрати довір'я до нього з боку власника або уповноваженого ним органу.

Розірвання трудового договору у випадку вчинення працівником, який виконує виховні функції, аморального проступку, не сумісного з продовженням даної роботи.

Розірвання трудового договору у випадку перебування всупереч вимогам Закону України "Про запобігання корупції" у прямому підпорядкуванні у близької особи.

Розірвання трудового договору у випадку припинення повноважень посадових осіб.

30. Особливості припинення трудового договору за підставами, що не залежать від волі його сторін.

Припинення трудового договору за ініціативою профспілки. Припинення трудового договору внаслідок призову на військову службу. Припинення трудового договору на підставі набрання законної сили вироком суду, яким працівника засуджено до позбавлення волі. Припинення трудового договору з неповнолітнім на вимогу батьків.

31. Сучасні проблеми правового регулювання робочого часу та часу відпочинку

Поняття робочого часу та його види: нормальний (урочний) та понаднормальний (позаурочний) робочий час. Види нормального робочого часу: нормальний, скорочений та неповний робочий час. Робочий тиждень, робоча зміна, робочий день. Режим робочого часу: поняття та значення. Види режимів робочого часу. Ненормований робочий час. Облік робочого часу: щоденний та сумований. Надурочні роботи та порядок їх застосування. Обмеження надурочних робіт.

Право працівників на відпочинок. Поняття часу відпочинку. Види часу відпочинку: перерви протягом робочого дня та їх види; Щоденний, міжзмінний відпочинок; щотижневий відпочинок, святкові та неробочі дні; відпустки. Види відпусток: трудові відпустки – щорічна основна та додаткова та порядок їх надання; додаткові відпустки у зв'язку з навчанням; творчі відпустки; соціальні відпустки; відпустки без збереження заробітної плати.

32. Оплата праці і заробітна плата у трудовому праві: поняття і співвідношення. Структура і методи правового регулювання заробітної плати.

Право на оплату праці. Поняття оплати праці та заробітної праці: їх відмінності. Структура заробітної плати. Функції заробітної плати. Сфери (методи) правового регулювання оплати праці: державна та договірна. Тарифна система оплати праці та її елементи: тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів, тарифно-кваліфікаційні характеристики (довідники). Системи оплати праці: почасова та відрядна та їх види. Оплата праці при відхиленні від нормальних умов праці: поняття та принципи. Порядок виплати заробітної плати. Обмеження відрахувань із заробітної плати. Гарантійні та компенсаційні виплати: поняття та різновиди.

33. Сучасні проблеми правового регулювання трудової дисципліни.

Поняття, сутність і значення трудової дисципліни. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Методи забезпечення трудової дисципліни: метод переконання, метод виховання, заохочення за сумлінну працю, метод дисциплінарного впливу. Дисциплінарна відповідальність: поняття, види та характеристика. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності.

34. Сучасні проблеми правового регулювання матеріальної відповідальності у трудовому праві.

Поняття, правова природа та мета матеріальної відповідальності. Відмінність матеріальної відповідальності сторін трудового договору від цивільно-правової відповідальності. Підстава та умови матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності: матеріальна відповідальність працівників, матеріальна відповідальність роботодавця; індивідуальна та бригадна (колективна) матеріальна відповідальність; обмежена, повна та кратна (підвищена) матеріальна відповідальність.

35. Сучасні проблеми правового регулювання вирішення трудових спорів.

Поняття та причини виникнення індивідуальних трудових спорів. Предмет та момент виникнення індивідуального трудового спору. Загальний та спеціальний порядок вирішення індивідуальних трудових спорів. Органи, які повноважні розглядати та вирішувати трудові спори: комісії по трудових спорах, суди. Особливості виконання рішень судів по трудовим спорам. Поняття та причини виникнення колективних трудових спорів (конфліктів). Предмет колективних трудових спорів (конфліктів). Момент виникнення колективних трудових спорів (конфліктів). Органи, які повноважні вирішувати колективні трудові спори (конфлікти): примирна комісія, трудовий арбітраж, - порядок їх утворення та вирішення ними спорів. Національна служба посередництва і примирення.

Право на страйк. Правове регулювання страйків. Загальна характеристика локаутів за міжнародним правом та законодавством зарубіжних країн.

Тема 4. Науково-практичні засади права соціального забезпечення

36. Соціальний захист як пріоритетний напрямок соціальної політики України.

Поняття соціального захисту, соціального забезпечення, соціальної політики держави. Основні напрямки діяльності держави у сфері соціального забезпечення. Функції соціально-забезпечувальної політики держави. Етапи

формування та розвитку державної системи соціального забезпечення. Концепція реформи соціального забезпечення в Україні.

37. Міжнародні стандарти соціального забезпечення.

Поняття, види та значення міжнародно-правових стандартів соціального забезпечення. Право на соціальне забезпечення в системі соціальних прав людини. Основні права людини у сфері соціального забезпечення. Проблема імплементації міжнародних норм щодо соціального забезпечення у національне законодавство.

38. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії в системі соціального забезпечення.

Поняття, мета встановлення та принципи формування державних соціальних стандартів, державних соціальних гарантій, соціальних норм та нормативів. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт: поняття, значення у сфері соціального забезпечення. Основні державні соціальні гарантії, порядок їх визначення та затвердження. Проблеми фінансового забезпечення державних соціальних гарантій на рівні державних соціальних стандартів.

39. Право соціального забезпечення України як галузь права, його поняття та система.

Поняття права соціального забезпечення. Основні функції права соціального забезпечення. Система права соціального забезпечення. Загальні та спеціальні положення права соціального забезпечення. Місце права соціального забезпечення в системі національного права. Співвідношення права соціального забезпечення з трудовим, цивільним, адміністративним, фінансовим та іншими суміжними галузями права.

40. Предмет права соціального забезпечення України.

Визначення предмету права соціального забезпечення. «Широка» і «вузька» сфери правового регулювання соціального забезпечення. Групи суспільних відносин, що входять до предмету права соціального забезпечення.

41. Метод права соціального забезпечення: поняття та специфіка.

Сутність та зміст методу права соціального забезпечення. Неоднозначність погляду вчених на сутність та зміст методу права соціального забезпечення. Специфіка методу права соціального забезпечення.

42. Правовідносини в праві соціального забезпечення: поняття, класифікація та види.

Поняття, особливості, класифікація та види правовідносин у праві соціального забезпечення. Соціально-забезпечувальні правовідносини, процедурні правовідносини. Місце процесуальних правовідносин в праві соціального забезпечення.

43. Суб'єкти та об'єкти правовідносин з соціального забезпечення: поняття та особливості.

Поняття суб'єкту правовідносин з соціального забезпечення. Види суб'єктів правовідносин з соціального забезпечення. Особливості правосуб'єктності в праві соціального забезпечення. Особливості правового статусу осіб при наданні різних видів соціального забезпечення. Визначення об'єкту правовідносин з соціального забезпечення. Об'єкти в різних видах правовідносин з соціального забезпечення.

44. Юридичні факти як підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у праві соціального забезпечення, їх особливості.

Поняття юридичних фактів у праві соціального забезпечення. Види та система юридичних фактів у праві соціального забезпечення. Особливості юридичних фактів у праві соціального забезпечення. Стаж як умова виникнення права на деякі види соціального забезпечення.

45. Організаційно-правові форми соціального забезпечення в Україні.

Поняття організаційно-правової форми соціального забезпечення. Види організаційно-правових форм соціального забезпечення в Україні. Соціальне страхування: державне та недержавне. Державна соціальна підтримка як організаційно-правова форма соціального забезпечення в Україні. Недержавне соціальне забезпечення: теоретичні основи та проблеми запровадження.

46. Соціальні ризики як підстава виникнення права на соціальне забезпечення.

Поняття, ознаки, види соціальних ризиків. Страхові та нестрахові ризики. Індивідуальні, професійні та публічні соціальні ризики: поняття, система. Малозабезпеченість як соціальний ризик: поняття, критерії, порядок підтвердження. Непрацевдатність: поняття, види, причини, порядок підтвердження. Безробіття: поняття, порядок підтвердження. Втрата годувальника: суб'єкти та умови правомірності визнання соціального ризику. Публічні соціальні ризики: втрата працевдатності внаслідок техногенних катастроф.

47. Організація загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні.

Поняття та ознаки соціального страхування. Відмінність соціального страхування від цивільно-правового договору страхування. Суб'єкти державного соціального страхування. Об'єкти соціального страхування за законодавством України. Принципи загальнообов'язкового соціального страхування. Медичне страхування: теоретичні засади та проблеми запровадження.

Тема 5. Науково-практичні засади кримінального права

48. Кримінальне правопорушення: його поняття, класифікація, стадії вчинення кримінального правопорушення.

Кримінальне правопорушення: кримінальний проступок та злочин. Наукові підходи до визначення дефініції злочину та проступку. Відмежування кримінального правопорушення від інших правопорушень. Класифікація кримінальних правопорушень. Поняття стадій вчинення кримінального правопорушення. Склад кримінального правопорушення.

49. Інститут співучасті: види і форми співучасті.

Поняття співучасті у кримінальному правопорушенні. Об'єктивні й суб'єктивні ознаки співучасті. Види співучасників кримінального правопорушення: виконавець (співвиконавець), організатор, підбурювач, пособник.

Форми співучасті у кримінальному правопорушенні: група осіб, група осіб за попередньою змовою, організована група, злочинна організація. Критерії розподілу співучасті за формами. Підстави і межі кримінальної відповідальності співучасників, ексцес виконавця. Причетність до кримінального правопорушення.

50. Основи кваліфікації кримінальних правопорушень .

Кваліфікація кримінальних правопорушень як базис для здійснення правосуддя. Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Значення кваліфікації для юридичної відповідальності. Стадії кваліфікації. Етапи кваліфікації. Правила кваліфікації. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень при конкуренції норм. Особливості кваліфікації незакінчених кримінальних правопорушень та кримінальних правопорушень вчинених у співучасті. Кваліфікація триваючих, продовжуваних кримінальних правопорушень, сукупності кримінальних правопорушень та кримінальних правопорушень з кваліфікуючими ознаками.

51. Множинність кримінальних правопорушень у кримінальному праві.

Поняття множинності кримінальних правопорушень у кримінальному праві України.

Одиничне кримінальне правопорушення як базис для встановлення множинності. Види одиничних кримінальних правопорушень.

Види множинності кримінальних правопорушень: повторність, сукупність і рецидив.

Поняття та ознаки повторності кримінальних правопорушень. Види повторності кримінальних правопорушень.

Поняття та ознаки сукупності кримінальних правопорушень . Види сукупності кримінальних правопорушень. Відмінність сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції кримінально-правових норм.

Рецидив кримінальних правопорушень, його ознаки. Види рецидиву: загальний, спеціальний, простий, багаторазовий, пенітенціарний. Кримінально-правове значення рецидиву кримінальних правопорушень.

52. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Необхідна оборона та її ознаки. Підстави для необхідної оборони. Перевищення меж необхідної оборони. Уявна оборона.

Затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Крайня необхідність та її ознаки. Підстава крайньої необхідності. Перевищення меж крайньої необхідності. Відмежування крайньої необхідності від необхідної оборони та затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Фізичний та психічний примус, їх ознаки. Особливості кримінальної відповідальності осіб, які діяли в стані фізичного чи психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження. Поняття, умови правомірності виконання наказу або розпорядження.

Діяння, пов'язане з ризиком. Поняття та умови визнання ризику виправданим.

53. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи, проблеми їх кваліфікації.

Поняття життя та здоров'я людини як об'єкту кримінального правопорушення. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти здоров'я.

Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я. Відмежування суміжних складів кримінальних правопорушень.

54. Кримінальні правопорушення проти власності, проблеми їх кваліфікації.

Кримінально-правове розуміння поняття власності. Види кримінальних правопорушень проти власності. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності.

Характеристика корисливих і некорисливих кримінальних правопорушень проти власності. Форми викрадення та його кримінально-правова характеристика.

Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності. Особливості відмежування суміжних складів кримінальних правопорушень.

55. Злочини у сфері господарської діяльності, проблеми їх кваліфікації.

Поняття та види злочинів у сфері господарської діяльності. Злочини у сфері кредитно-фінансової, банківської і бюджетної системи. Злочини у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності господарюючих суб'єктів. Злочини у сфері банкрутства. Злочини у сфері використання фінансових ресурсів, обігу цінних паперів. Злочини у сфері обслуговування споживачів.

56. Злочини проти громадської безпеки, проблеми їх кваліфікації.

Громадська безпека як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття злочинів проти громадської безпеки та їх ознаки. Загальна характеристика

злочинів проти громадської безпеки. Види злочинів проти громадської безпеки. Проблеми кваліфікації злочинів проти громадської безпеки.

57. Злочини проти громадського порядку та моральності, проблеми їх кваліфікації.

Громадський порядок та суспільна моральність як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття та ознаки злочинів проти громадського порядку та моральності. Злочини проти громадського порядку. Злочини проти громадської моральності.

58. Злочини проти правосуддя, проблеми їх кваліфікації.

Поняття та ознаки злочинів проти правосуддя. Види злочинів проти правосуддя. Проблеми кваліфікації злочинів проти правосуддя.

59. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, проблеми їх кваліфікації.

Соціальна обумовленість виокремлення даної категорії злочинів. Поняття та ознаки злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Види злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Проблеми кваліфікації.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПРАНТУРИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 081 ПРАВО

1. Сутність, призначення та функції права у сучасному суспільстві.
2. Сучасні проблеми визначення та розмежування публічного та приватного права.
3. Джерела права: різновиди, поняття, класифікація, ієрархія. Систематизація законодавства.

4. Норми права: поняття, структура, класифікація, шляхи їх реалізації.
5. Проблеми визначення системи права.
6. Метод правового регулювання та його галузеві особливості.
7. Правовідносини: визначення, структура, характеристика елементів.
8. Правопорушення та відповідальність за їх скоєння. Особливості юридичної відповідальності у різних галузях права.
9. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та по колу осіб.
10. Адміністративне право як галузь права України, його предмет, метод та система.
11. Поняття та особливості адміністративно – правових норм.
12. Поняття та особливості адміністративно – правових відносин.
13. Громадяни як суб'єкти адміністративного права України, особливості їх адміністративно-правового статусу.
14. Загальна характеристика системи органів виконавчої влади в Україні.
15. Поняття та види організаційних і правових форм державного управління.
16. Адміністративна відповідальність: поняття, ознаки, основні риси. Конституційні та законодавчі основи адміністративної відповідальності.
17. Галузеве, міжгалузеве та регіональне управління: їх зміст та особливості здійснення.
18. Загальна характеристика управління економікою в Україні.
19. Загальна характеристика управління соціально-культурною сферою.
20. Загальна характеристика управління в сфері адміністративно – політичної діяльності.
21. Проблеми визначення предмету трудового права.
22. Проблеми визначення методу правового регулювання відносин у сфері праці.
23. Проблеми визначення функцій трудового права.
24. Право на працю: проблеми визначення, сутності і форм його реалізації.
25. Трудовий договір: поняття, аспекти розуміння та відмежування від цивільно-правових договорів, пов'язаних із реалізацією права на працю.
26. Проблеми визначення змісту трудового договору.
27. Юридичні гарантії у трудовому праві: поняття та зміст.
28. Суб'єкти трудового договору.
29. Поняття, види та форми соціального діалогу.
30. Зайнятість і працевлаштування: поняття, сучасні проблеми правового регулювання у цій сфері.
31. Випробування при прийнятті на роботу: поняття, призначення, строк та наслідки.
32. Зміна умов трудового договору: різновиди, їх визначення, порядок.
33. Проблеми правового регулювання відсторонення від роботи.
34. Роль і місце волі суб'єктів трудового права у виникненні, зміні та припиненні трудового договору.

35. Особливості припинення трудового договору за згодою сторін.
36. Особливості припинення трудового договору за волею працівника.
37. Особливості припинення трудового договору за волею роботодавця.
38. Особливості припинення трудового договору за підставами, що не залежать від волі його сторін.
39. Сучасні проблеми правового регулювання робочого часу.
40. Сучасні проблеми правового регулювання часу відпочинку.
41. Оплата праці і заробітна плата у трудовому праві: поняття і співвідношення. Структура і методи правового регулювання заробітної плати.
42. Сучасні проблеми правового регулювання трудової дисципліни.
43. Сучасні проблеми правового регулювання матеріальної відповідальності у трудовому праві.
44. Сучасні проблеми правового регулювання вирішення трудових спорів.
45. Страйк і локаут.
46. Соціальний захист як пріоритетний напрямок соціальної політики України.
47. Міжнародні стандарти соціального забезпечення.
48. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії в системі соціального забезпечення.
49. Право соціального забезпечення України як галузь права, його поняття та система.
50. Предмет права соціального забезпечення України.
51. Метод права соціального забезпечення: поняття та специфіка.
52. Правовідносини в праві соціального забезпечення: поняття, класифікація та види.
53. Суб'єкти та об'єкти правовідносин з соціального забезпечення: поняття та особливості.
54. Юридичні факти як підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у праві соціального забезпечення, їх особливості.
55. Організаційно-правові форми соціального забезпечення в Україні.
56. Соціальні ризики як підстава виникнення права на соціальне забезпечення.
57. Організація загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні.
58. Злочин: його поняття, склад, стадії вчинення злочину.
59. Основи кваліфікації злочинів.
60. Інститут співучасті: види і форми співучасті.

61. Заходи кримінально-правового характеру: види та призначення.
62. Правові проблеми кримінального покарання.
63. Співвідношення кримінальної відповідальності та покарання.
64. Множинність злочинів у кримінальному праві.
65. Обставини, що виключають злочинність діяння.
66. Злочини проти основ національної безпеки, проблеми їх кваліфікації.
67. Злочини проти життя та здоров'я особи, проблеми їх кваліфікації.
68. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості, проблеми їх кваліфікації.
69. Злочини проти власності, проблеми їх кваліфікації.
70. Злочини проти честі та гідності особи, проблеми їх кваліфікації.
71. Злочини у сфері господарської діяльності, проблеми їх кваліфікації.
72. Злочини проти громадської безпеки, проблеми їх кваліфікації.
73. Злочини проти громадського порядку та моральності, проблеми їх кваліфікації.
74. Злочини проти правосуддя, проблеми їх кваліфікації.
75. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, проблеми їх кваліфікації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Тема 1. Науково-практичні засади держави і права

1. Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти томах / редкол.: О. В. Петришин (гол.) та ін. Харків: Право, 2017. Том 3: Загальна теорія права. 952 с.
2. Гусарева С. Д., Тихомирова О. Д. Теорія держави та права: навч. посіб. Київ: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
3. Каткова Т.Г. Теорія держави і права : навч. посіб. у визначеннях і таблицях. 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2020. 96 с.

4. Конституція України. Верховна Рада України: Конституція; Закон від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Макушев П. В., Хрідочкін А. В. Теорія правозастосування: навч. посіб. Дніпро: Гельветика, 2018. 360 с.
6. Теорія держави і права : підручник [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.]; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 416 с.
7. Теорія держави і права. Укладачі: Тетарчук І., Дяків Т. К. Центр навчальної літератури. 184с.
8. Теорія держави та права : навч. посіб. [С. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

Тема 2. Науково-практичні засади адміністративного права

1. Адміністративне право України (Загальна частина): навч. посіб./ О.А.Задихайло. Х.: Право, 2019, 314 с. (вид. 3-е зі змінами і доповненнями).
2. Адміністративне право України (загальна частина): навчальний посібник / О. І. Остапенко, М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Л. С. Гулак., Н. Я. Отчак, Л. О. Остапенко. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2019. 504 с.
3. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
4. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
5. Адміністративне право: підручник / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М. Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю.П. Битяка. Харків : Право, 2020, 392 с.
6. Боровик Ю. Т. Проблеми та перспективи розвитку альтернативної енергетики в Україні. Вісник економіки транспорту та промисловості, 2019. № 65, С. 68-75.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
8. Лукашук Н. В. Організаційно-правові засади державного управління у сфері енергоефективності України як предмет наукового осмислення Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. 2018. Вип. 1. С. 11-26.
9. Мельник Р.С. Джерела адміністративного права: сучасний погляд на сталі конструкції. Право України 2019. № 5 С. 46 – 62.
10. Про альтернативні джерела енергії: Закон України № 1160-IV від 11.09.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 9.

Тема 3. Науково-практичні засади трудового права

1. Kovalenko E., Galia I. Chanysheva, Roman I. Shabanov Environmental Problem of Dirt Accumulation in Ukraine and its Impact on Labor Relations in the Sphere of Protection of Labor. *Ekoloji*, 2019, Issue 107, Pages: 6001-6005, Article No: e107588.
2. Kovalenko O., Basiuk L., Shabanov R., Shulga I., Dobroskok I., Peretyaga L. The Main Aspects of Ukrainian Teaching Staff Mobility As Integration Process In The Global Labor Market *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensională*. 2019. 11. Issue 2. 282-295.
3. Європейська соціальна хартія (переглянута). Рада Європи: Хартія, Міжнародний документ від 03.05.1996р. № ETS N 163. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text.
4. Загальна декларація прав людини. ООН: Міжнародний документ від 10.12.1948 р. URL http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
5. Коваленко Е.А. Гарантии прав сторон трудовых отношений в условиях борьбы с распространением инфекции COVID-19 в Украине и угроза цивилистической экспансии в трудовом праве. *Трудовое и социальное право. Научно-практический журнал. Учреждение образования Федерации профсоюзов Беларуси «Международный университет «МИТСО»»*. №2 (34) . 2020. С.30-34.
6. Коваленко О.О. Окремі питання трудового договору в контексті реформування трудового законодавства України *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди «Право»*. Х., 2017. Вип.26. С. 17-23.
7. Коваленко О.О. Окремі проблеми здійснення соціального діалогу в Україні через призму характеристики його принципів у світлі входження до ЄС. *Збірник наукових праць Харківського національного університету ім. Г.С. Сковороди «Право»*. Х., 2017. Вип.28. С. 85-90.
8. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.
9. Конвенція про дискримінацію в галузі праці та занять. Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 25.06.1958 № 111. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_161.
10. Конвенція про захист прав людини та основних свобод. Рада Європи: Конвенція, Міжнародний документ від 04.11.1950р. *Юридичний вісник України*. 2005. №48.
11. Конвенція про основні цілі та норми соціальної політики: Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 22.06.1962 № 117. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_016#Text.
12. Конвенція про примусову чи обов'язкову працю: Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 28.06.1930 № 29. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_136#Text.

13. Конвенція про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця. Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 22.06.1982 № 158. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_005#Text.
14. Конвенція про рівне ставлення й рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками: Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 23.06.1981 № 156. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_010#Text.
15. Конвенція про скасування примусової праці: Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 25.06.1957 № 105. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_013#Text.
16. Конституція України. Верховна Рада України: Конституція; Закон від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
17. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. ООН : Міжнародний документ від 16.12.1966 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text.
18. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини. Верховна Рада України : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>.
19. Про відпустки. Верховна Рада України: Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
20. Про зайнятість населення. Верховна Рада України: Закон України від 05.07.2012р. № 5067-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>.
21. Про колективні договори і угоди. Верховна Рада України: Закон України від 01.07.1993 № 3356-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>.
22. Про міжнародні договори України. Верховна Рада України; Закон від 29.06.2004 № 1906-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>.
23. Про оплату праці. Верховна Рада України: Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
24. Про охорону праці. Верховна Рада України: Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>.
25. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів). Верховна Рада України: Закон України від 03.03.1998 № 137/98-ВР . – URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/137/98-%D0%B2%D1%80#Text>.
26. Процевский А.И. Избранное; [сост.: В. А. Процевский, О. Н. Ярошенко, Н. И. Иншин и др.]. – Харьков : Право, 2019. 472 с.
27. Процевський О.І. Вибрані твори.; упоряд.: В. О. Процевський, Р. І. Шабанов, О. О. Коваленко. Харків, 2018. 260 с.

- 28.Трудове право (в схемах та визначеннях) : навч. посіб. / Коваленко А. В., Юнін О. С., Савельєва М. О. та ін. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2017. – 166 с.
- 29.Трудове право України підручник. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; [С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський та ін.]. Харків, 2019. 408 с.
- 30.Трудове право України. Іншин М.І., Щербина В.І., Вавженчук С.Я., Вишновецька С.В., Костюк В.Л. та інш. К. Юрінком: Буква закону. 2018. 593 с.
- 31.Трудове право України: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 564 с.

Тема 4. Науково-практичні засади права соціального забезпечення

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966. Вісн. Конституц. Суду України. 2006. № 4.
3. Європейська соціальна хартія (переглянута) від 03.05.1996. Відом. Верхов. Ради України. 2007. № 51.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. Офіц. вісн. України. 2006. № 32. Ст. 2371.
5. Хартія Співтовариства про основні соціальні права працівників: Міжнародний документ від 09.12.1989. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_044.
6. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України // Відомості Верховної Ради. – 2000. – № 48. – Ст. 409.
7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України № 1105-XIV від 23.09.1999. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 46. Ст. 403.
8. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 18. Ст. 78.
9. Кліменко А. Соціальний захист і соціальне забезпечення в умовах євроінтеграції України: окремі аспекти. «Теорія і практика правознавства». Том 2. № 12 (2017).
- 10.Костюк В.Л. Міжнародні стандарти прав осіб з інвалідністю в умовах правової, соціальної держави: теоретико-правовий аспект. Актуальні

проблеми соціального права в Україні: зб. наук. праць. Харків : Юрайт. 2017. С. 119–215.

11. Малюга Л.Ю. Європейські соціальні стандарти: сучасний стан та шляхи імплементації у соціальне законодавство України. *The Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права*. № 48. 2018. С. 70–76.
12. Малюга Л.Ю. Європейські соціальні стандарти в контексті права на соціальний захист в Україні. *Альманах міжнародного права*. 2019. Випуск 22. С. 15–25.
13. Новосельська І., Котул В. Основне значення міжнародних соціальних стандартів у законодавстві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 3. С. 95–97.
14. Роєнко В.І., Єфремова Н.Ф. Соціальний захист населення – важлива складова соціальної політики. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Випуск 17. 2017. С. 584-588.
15. Москаленко О.В. *Право соціального забезпечення: навч. посіб.* Х.: Юрайт, 2017. - 164 с.
16. Ярошенко О.М. До питання про предмет права соціального забезпечення. *Вісник Національної академії правових наук України* № 3 (90) 2017. С. 90-98.
17. Яковлева Г.О. Поняття та особливості методу правового регулювання права соціального забезпечення. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. Випуск № 1 /2017. С. 182-192.
18. Божко Д. В. *Правовідносини із загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук : спец. 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення»*. Харків, 2017. 24 с.
19. Тимофіїв Р. Особливості правового регулювання відносин соціального захисту працівників за участю роботодавця. *Підприємництво, господарство і право*. 9/2018. С. 91-96.
20. Яковлева Г.О. До проблеми визначення поняття «суб'єкт права соціального забезпечення». *Право та інновації* № 2 (18) 2017. С. 69-74.
21. Бородкін М.В. *Юридичні факти як підстави виникнення соціально-забезпечувальних правовідносин: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук : спец. 12.00.05 «Трудове право; право*

соціального забезпечення». Одеса, 2018. 21 с.

22. Ярошенко О.М. Реформа системи організаційно-правових форм соціального забезпечення в Україні в умовах євроінтеграції. URL : https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2019/17.05.19/17_05_2019-183-189.pdf.
23. Потабенко Л.В. Соціальні ризики як підстава набуття права на соціальний захист і соціальне страхування. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2019. С. 173-176.
24. Історія виникнення і розвитку соціального страхування. Фонд соціального страхування України. 01.08.2017. URL : <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/947780>.

Тема 5. Науково-практичні засади кримінального права

1. Пономаренко Ю. А. Загальна теорія визначення караності кримінальних правопорушень: монографія / Ю. А. Пономаренко; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; [наук. консультування і передм. Ю. В. Баулін]. – Харків : Право, 2020. 720 с.
2. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. 428 с.
3. В'юник М. В. Карчевський М. В., Арланова О.Д. Кримінально-правове регулювання в Україні: реалії та перспективи (аналітичні матеріали) / М. В. В'юник, упоряд. Ю. В. Баулін; Коміс. з питань прав. реформи, Робоча група з розвитку кримін. права. – Харків : Право, 2020. 212 с.
4. Орловський Р. С. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України : монографія; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2019. – 624 с.
5. Бабанли Р. Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.
6. Мармура О. З. Ознаки, що кваліфікують злочин: монографія / О. З. Мармура. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 280 с.
7. Назимко Є. С. Інститут покарання неповнолітніх у кримінальному праві України: монографія. Київ : ВД «Дакор», 2018. 336 с.
8. Кримінальне право України. Загальна частина: зб. задач. За заг. ред. д.ю.н., проф. Савченка А.В. та к.ю.н., доц. Шармар О.М. Київ: НАВС, 2018. 108 с.
9. Кримінальне право України. Особлива частина: зб. задач. За заг. ред. д.ю.н., проф. Савченка А.В. та к.ю.н., доц. Мостепанюк Л.О. Київ: НАВС, 2018. 101 с.
10. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України /Д.С.Азаров, В.К.Гришук, А.В.Савченко [та ін.]; за заг. ред. О.М.Джужі,

- А.В.Савченка, В.В.Чернєя. 2-е вид., перероб і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018.1104 с.
11. Борисов В. І., Крайник Г. С. Кримінальна відповідальність за порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою: монографія. – Х.: Юрайт, 2012. – 296 с.;
  12. Колос О.В. Повторність злочинів у кримінальному праві України. Ірпінь: УДФСУ, 2018. 304 с.
  13. Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя ХНУВС (18 квіт. 2019 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінол. асоц. України. — Харків : ХНУВС, 2019. — 244 с
  14. Кримінальна відповідальність за катування в Україні та зарубіжних країнах: навч. посіб. /за заг. ред. д.ю.н., проф. А.В.Савченка. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 240 с. (рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, лист № 1/11-5222 від 29.05.2017 року).
  15. Баблабко, В. В. Злочини проти життя та здоров'я особи: кримінальна відповідальність медичних працівників : монографія / В. В. Балабко; Держ. вищий навч. заклад "На. гірничий ун-т". – Запоріжжя : Дніпровський металург, 2017. – 287 с.
  16. Зінченко І.О. 3-63 Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи : навч. посіб. / І.О. Зінченко, О.О. Володіна ; за заг. ред. М.І. Панова. – Харків : Право, 2019. – 248 с
  17. Шаблистий В. В. Ш 13 Тілесне ушкодження як злочин проти життя та здоров'я людини за кримінальним правом України : моногр. / В. В. Шаблистий, В. Ю. Коломієць ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Шаблистого. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. – 164 с.
  18. Дорохіна Ю.А. Злочини проти власності. Теоретико-правове дослідження : монографія / Ю.А. Дорохіна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 744 с.
  19. Кримінальний кодекс України. Верховна Рада України : Кодекс України, Закон від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ШКАЛОЮ ВІД 100 ДО 200 БАЛІВ

Бали	Кількість правильних відповідей	Характеристика відповіді

190 – 200 балів	Від 95% до 100% правильних відповідей	Вступник демонструє всебічні, систематизовані та глибокі знання з предмета; вміє застосовувати їх на практиці; спроможний доводити правильність своєї відповіді переконливою аргументацією. Відповідь вступника повна, логічна, послідовна, не містить помилок або має незначні огріхи.
172 – 189 балів	Від 81% до 94% правильних відповідей	Вступник демонструє всебічні, глибокі знання, вміє застосовувати їх на практиці. Вільно висловлює власні думки, аргументовано відповідає на поставлені запитання. Відповідь вступника повна, логічна, послідовна, Вступник може припускатися незначних огріхів.
154 – 171 балів	Від 67% до 80% правильних відповідей	Вступник демонструє глибокі знання з предмета, вправно застосовує їх на практиці; уміє доводити правильність своєї відповіді. Відповідь вступника повна, логічна, але містить деякі неточності.
136 – 153 балів	Від 53% до 66% правильних відповідей	Вступник виявляє загалом добрі знання з дисципліни, досить успішно виконує передбачені програмою завдання; оперує основними поняттями, уміє робити висновки. Відповідь вступника повна, але недостатньо чітка, містить незначні помилки.
118 – 135 балів	Від 39% до 52% правильних відповідей	Вступник відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, але пояснення не лаконічні, не повні. Під час відповіді

		вступник припускається помилок.
100 – 117 балів	Від 25% до 38% правильних відповідей	Вступник має прогалини в знаннях навчального матеріалу з дисципліни. Відповідь не повна, потребує уточнень і додаткових запитань; вступник не вміє самостійно зробити висновків, припускається значних помилок під час відповіді.
Менше 100 балів Не склав	Від 0% до 24% правильних відповідей	Вступник володіє теорією на фрагментарному рівні, під час виконання завдань припускається принципових помилок. Вступник не здатний орієнтуватися в навчальному матеріалі.